

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODEUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Nova jugoslovenska ustava Kraljev proglas - Imenovanje novih ministrov

Snoči je Nj. Vel. kralj na zgodovinski seji razširjene narodne vlade proglasil novo ustavo kraljevine Jugoslavije — Nova podlaga trajnega, zdravega državnega življenja in ustvaritev pogojev za narodno sodelovanje

Beograd, 4. septembra AA. Nj. Vel. kralj je včeraj izdal naslednji manifest:

Mojemu dragemu narodu!

Čuvanje narodnega edinstva in državne celote je moja sveta dolžnost in najvišji cilj moje vladavine. To je bila pobuda in glavna naloga režima, ki sem ga uvedel 6. januarja 1929. leta. V svoji besedi, ki mi jo je nalagala ljubezen do domovine, sem svojemu dragemu narodu odkrito pojasnil vse težkoče in nevarnosti, v katere sta zašla naše nacionalno življenje in državna celota.

Te težkoče so bile tolike, nevarnosti tako resne, da so zbudile globoko skrb vseh rodoljubov in rušile narodno dušo. Vsi, ves narod je videl, kaj je vzrok temu zlu in se je zavedal velikosti tega zla; zato je razumel in s popolnim zaupanjem sprejel moje sklepe.

Visoka nacionalna zavest in zdrav razum sta vrhlini, ki ju je naš narod vsekdar kazal v resnih trenutkih svoje zgodovine. Moje zaupanje v narodovo ljubezen in v njegove moralne sile mi je nudilo sigurno podlago za vse ukrepe pri urejevanju razmer v državi.

Srečen sem in ponosen, da je ves moj dragi narod od prvega trenutka razumel moje namere in ukrepe in z enodušnim javnim odobravanjem močno podpril izvedbo mojih sklepov. S to veliko in široko narodno pomočjo je bilo doseženo v sorazmerno kratkem času, da so bile izvršene velike nacionalne in državne naloge v korist trajnih osnov zdravega državnega življenja.

Kraljevini Jugoslaviji, sprejeti s toplo nacionalno dušo od vsega jugoslovenskega naroda, so potrebni pogoji za silen polet in veliko nacionalno bodočnost.

Frepričan, da dopuščajo doslej doseženi sadovi dela, zdrave politike, nacionalne zavesti in narodovega izkustva, da se pristopi k ustvaritvi in definitivni organizaciji onih ustanov in one državne ureditve, ki bo najbolj ustrezala narodnim potrebam in državnim interesom.

Sklenil sem, da postavim dosedanje delo pri izvajanju nacionalne in državne politike na širšo osnovo neposrednega narodnega sodelovanja.

Z vero v Boga in v srečno bodočnost kraljevine Jugoslavije dajem ustavo kraljevine Jugoslavije.

3. septembra 1931. leta v Beogradu.

ALEKSANDER S. R.

Sestava narodne vlade

Beograd, 3. septembra. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili včeraj imenovani za ministre brez portfelja:

KOSTA TIMOTIJEVIĆ, bivši minister;

DR. IVAN PALEČEK, bivši minister;

ANDRA STANIČ, bivši minister;

IVAN PUČLIJ, bivši minister;

PAVAO MATICA, župnik iz Bednje;

DR. AVDO HASANBEGOVIĆ, državni svetnik.

Za gradbenega ministra:

DR. ALBERT KRAMER, poslanik in pooblaščen minister v Pragi.

Za ministra Pravde:

DR. DRAGUTIN KOJIĆ, bivši minister.

Vsi novi ministri razen gg. Andre Staniča, Ivana Pučlija in dr. Ivana Palečka, ki so bili še odsotni, so včeraj ob 16.30 prisegli pred predsednikom kraljeve vlade generalom Petrom Živkovičem.

Z ukazom Nj. Vel. kralja je bila obenem sprejeta ostavka ministra za grad-

be Dušana Serneca in ministra pravde dr. Svetimira Ljotića.

Zgodovinska seja vlade

Nova vlada se je sestala snoči ob 19. v kraljevem dvorcu na Dedinju pod predsedstvom Nj. Vel. kralja. Seje so se udeležili vsi ministri, razen ministrov dr. Voje Marinkoviča, ki zastopa našo državo na zasedanju Društva narodov v Ženevi, ter ministrov Andreja Staniča in Ivana Pučlija, ki sta bila v tem času še odsotna iz Beograda.

Nj. Vel. kralj je imel v početku seje govor, v katerem je izrekel priznanje kraljevski vladi za zvesto in uspešno delo in napovedal, da je došel trenutek, ki ga je naznanil v manifestu z dne 6. januarja 1929, da bo dal državi in narodu novo ustavo. Nato je pozval ministra dvora, naj prečita besedilo ustave, ki je danes objavljena narodu, in seznanil kraljevsko vladu z vsemi odredbami ustave. Ko je minister dvora prečital besedilo ustave, je Nj. Vel.

kralj želel, naj bi nova ustava prinesla narodu vso srečo.

Nato je predsednik vlade general Peter Živković izrekel Nj. Vel. kralju zahvalo, v kateri je poudarjal, da so bili dosednji sadovi dela kraljevske vlade doseženi s pomočjo vzvišenega zaupa-

Nova ustava Jugoslavije

Nova ustava kraljevine Jugoslavije se deli na 12 oddelkov ter nekaj prehodnih določb s 120 členi.

V SPLOŠNIH DOLOČBAH

Ugotavlja ustava, da je Jugoslavija dedna in ustavna monarhija. Grb kraljevine je dvoglavi beli orel na rdečem ščit. Državna zastava je modro-belo-rdeča. Službeni jezik je srbsko-hrvatsko-slovenski.

DRŽAVLJANSKE PRAVICE IN DOLŽNOSTI

Državljanstvo je v vsej kraljevini eno. Vsi državljani so pred zakonom enaki. Ne priznavajo se plemstvo, naslovi ali kakršnekoli predprave po rojstvu. Osebnostna svoboda je zajamčena. Nihče ne sme biti sojen, dokler ni bil na pristojnem mestu zaslišan in na zakonit način pozvan, da se brani. Noben državljan ne sme biti izgnan iz države, niti pregnan v državi iz enega kraja v drugega, razen v primerih, ki jih zakon posebej določa. Stanovanje je nedotakljivo, oblastvo sme izvršiti hišno preiskavo samo v slučajih, ki jih določa zakon.

SVOBODA VERE IN VESTI

sta zajamčeni. Vse priznane veroizpovedi so ravnopravne pred zakonom. Uživanje državljanov in političnih pravic ni odvisno od veroizpovedi.

Vera se prizna samo z zakonom. Nihče ni dolžan, da svojo veroizpoved javno izpoveduje. Sprejete in priznane vere lahko vzdržujejo tudi stike s svojimi verskimi vrhovnimi poglavarji v inozemstvu na način, kakor ga bo uredil zakon. V kolikor so v državnem proračunu določena sredstva za posamezne veroizpovedi, jih je treba razdeliti v razmerju števila njihovih vernikov in stvarno dokazanih potreb.

VERSKI ZASTOPNIKI

ne smejo uporabljati svoje duhovniške oblasti v molitnicah ali s pomočjo napisov verskega značaja ali sicer v zasebne ali v strankarske svrhe. Prav tako se ne sme dopustiti, da bi se vršile v molitnicah ali na verskih shodih in manifestacijah kakršnekoli politične agitacije.

Vsak državljan lahko v mejah zakona izraža svoje misli z živo ali pisano besedo, s slikami in drugimi primernimi sredstvi. Državljanji imajo pravico združevanja v mejah zakona, udruženja pa ne smejo sloneti na verskih, plemenskih ali regionalnih osnovah. Znanost in umetnost sta svobodni.

OSNOVNO SOLANJE JE OBVEZNO.

V državnih šolah je pouk brezplačen. Vse ustanove za izobraževanje so pod državnim nadzorstvom.

Vsi poklici v vseh strokah državne službe so po zakonskih pogojih enako dostopni vsem državljanom.

Tretji oddelek vsebuje

SOCIALNE IN GOSPODARSKÉ DOLOČBE

ter ugotavlja, da stoji zakon, rodbina in otroci pod zaščito države. Lastnina je zajamčena. Ekspropriacija zasebne lastnine je dovoljena v javnem interesu na podlagi zakona proti primerni odškodnini. Priznava se svoboda dela in pogodb v gospodarskih odnosih, vendar pa ima država pravico in dolžnost v interesu celote, intervenirati v gospodarskih odnosih za odstranitev družabnih nasprotij. Kot posvetovalno telo v vprašanjih gospodarskega in socialnega značaja bo ustanovljen gospodarski svet, ki ga bodo tvorili zastopniki gospodarskih krogov in strokovnjaki v ekonomskih in socialnih vprašanjih.

nja vzornega primera Nj. Vel. kralja.

Nj. Vel. kralj je obdržal vse člane ministrskega sveta na večerji, po večerji pa se je razgovarjal z vsakim ministrom posebej. Ob 22. se je kralj ljubljeno poslovil od ministrov, nakar so ministri zapustili dvor.

Četrti oddelek govori o državni oblasti in sicer vršita zakonodajno oblast skupno kralj in narodno predstavništvo, ki ga tvorita senat in narodna skupščina. Upravno oblast vrši kralj po odgovornih ministrih, sodno oblast pa sodišča, ki izrekajo svoje razsodbe in jih sklepajo v imenu kralja.

Peti oddelek ugotavlja položaj kralja, ki je

ZAŠČITNIK NARODNEGA EDINSTVA IN DRŽAVNE CELOTE

ter čuvar njegovih interesov. Kralj potrjuje in proglašja zakone, postavlja državne uradnike in daje vojaške čine. Kralj je vrhovni zapovednik vseh vojsnih sil. Kralj ima pravico amnestije in predstavlja državo v vseh njenih odnosih s tujimi državami. Kralj proglašja vojno in sklepa mir. Kralj sklicuje narodno predstavništvo na izredno ali redno zasedanje, ki ga odpravlja in zaključuje s prestolno besedo ali po ministrskem svetu s poslanico ali ukazom. Kralj lahko sleherni hip po državni potrebi skliče narodno predstavništvo ter ima pravico, razpustiti ga in odrediti nove volitve.

Kralj in prestolonaslednik sta polnolletna, ko dovršita 18. leto. Kraljeva oseba je nedotakljiva. V kraljevini Jugoslaviji vlada kralj Aleksander I. iz dinastije Karadjordjevičev. Kralja nasleduje njegovo moško potomstvo po vrsti prvorojenstva. Kralj biva stalno v državi, v slučaju njegove odsotnosti ga zastopa prestolonaslednik, ako pa ta še ni polnoleten ali je preprečen, zastopa kralja ministrski svet. Zastopstvo ministrskega sveta sme trajati najdalje šest mesecev. V tem primeru stopijo v veljavo ustavni predpisi o namestništvu, o katerem govori šesti oddelek ustave.

Kraljevsko oblast vrši namestništvo, kadar je kralj mladoleten ali trajno nesposoben za vršitev kraljevske oblasti. Namestniško oblast izvaja prestolonaslednik, če pa je preprečen, jo vrše tri osebe, ki jih določi kralj s posebnim aktom ali oporoko.

Sedmi oddelek določa položaj narodnega predstavništva, ki ga tvorita

SENAT IN NARODNA SKUPŠČINA.

Senat obstoji iz senatorjev, ki jih imenuje kralj, in iz senatorjev, ki so izvoljeni. Senator ne more biti mlajši od 40 let. Kralj lahko imenuje prav tolikšno število senatorjev, kolikor jih bo izvoljenih. Nihče ne more biti istočasno senator in narodni poslanec. Mandat senatorjev traja šest let. Vsaka tri leta se senat z izvolitvijo novih članov obnovi za polovico izvoljenih senatorjev. Mandat od kralja imenovanih senatorjev traja šest let. Senat se sestane obenem z Narodno skupščino in preneha delovati z njo.

NARODNA SKUPŠČINA

obstoji iz poslancev, ki jih narod svobodno izvoli s splošno enako in neposredno volilno pravico za štiri leta. Volilno pravico ima vsaka oseba po rojstvu in po naturalizaciji, ko je dovršila 21. leto starosti. Z zakonom se bo rešilo vprašanje ženske volilne pravice. Senator ali narodni poslanec ne sme biti istočasno državni dobavitelj ali državni podjetnik. Za senatorja ali narodnega poslanca ne sme kandidirati noben aktivni državni uradnik. Vsak senator in vsak poslanec zastopa ves narod. Narodno predstavništvo se skliče s kraljevim ukazom v Beograd k rednemu zasedanju vsako leto 20. oktobra.

Zakonski predlog, ki ga skupščina sprejme, se pošlje senatu v nadaljnje poslovanje in obratno. Ako je bil zakonski predlog od Narodne skupščine in od senata sprejet v celoti, se smatra, da ga je Narodno predstavništvo sprejelo. V vsakem zakonskem predlogu se mora dvakrat glasovati v istem zasedanju, preden je predlog končno sprejet.

SENATORJI IN NARODNI POSLANCI

ne odgovarjajo za glas, ki so ga oddali kot člani Narodnega predstavništva, pač pa odgovarjajo za žalitve, obrekovanja in zločine rednemu sodišču brez prejšnjega dovoljenja senata, odnosno Narodne skupščine. Imuniteta pravica senatorja in narodnega poslanca nastane z dnem izvolitve odnosno imenovanja.

DOLOČBE O UPRAVNI OBLASTI.

Kralj imenuje in odstavlja predsednika ministrskega sveta in ministre, ki so neposredno podrejeni kralju. Kralj in Narodna skupščina lahko obtožita ministre zaradi kršitve ustave in državnih zakonov, izvršenih v službi.

Uprava v kraljevini se vrši po banovinah, srezih in občinah. Banovine so upravne in samoupravne enice. Na čelu banovine je ban, ki je predstavnik vrhovne oblasti v banovini ter ga postavlja kralj na predlog predsednika ministrskega sveta.

V vsaki banovini kot samoupravnem telesu obstajata

BANOVINSKI SVET IN BANOVINSKI ODBOR.

Banovinski svet se voli na štiri leta s splošnim, enakim in neposrednim glasovanjem po določbah zakona.

Svet voli iz svoje srede banovinski odbor, ki je samoupravni izvršni organ banovine. Banovinski svet ureja razne banovinske banovinske uprave z banovinskimi uredbami, ki imajo v dotičnih banovinah zakonsko moč. Banovinski odbor pripravlja predloge banovinskih uredb, sklepa pa o njih banovinski svet. Objavlja jih ban. Državna centralna oblast skrbi, da vrše samoupravne oblasti svoje zakonite dolžnosti v določenih mejah. Proti odločitvam bana je možna pritožba na državni svet. Banovinski svet se more s kraljevim ukazom razpustiti pred štiriletno dobo. Banovinski svet sklepa vsako leto na svojem prvem sestanku o banovinskem proračunu za prihodnje leto, ki ga odobri finančni minister, glavna kontrola pa nadzira njegovo izvrševanje.

OBČINE

so samoupravna telesa, ki se jim lahko nalagajo s posebnim zakonom tudi akti upravnih oblasti.

SODNA OBLAST.

Sodišča so neodvisna ter ne stoji pri izrekanju pravice pod nobeno oblastjo in sodijo samo po zakonu. Sodniki vseh sodišč so stalni. Sodnik ne sme biti tožen za svoje sodno delovanje brez odobritve pristojnega sodišča. Premješčen sme biti samo s svojim pristankom ter je lahko v službi do izpolnjenega 70. leta svojega življenja.

DRŽAVNO GOSPODARSTVO.

Vsako leto odobri Narodno predstavništvo državni proračun, ki velja za leto dni. Proračun mora biti predložen Narodnemu predstavništvu najkasneje mesec dni po njegovem sestanku na redno zasedanje. Narodno predstavništvo ne sme proračunskih partij povečati, sme pa jih zmanjšati ali črtati. Dokler ne odobri Narodno predstavništvo določen proračun, mora dovoliti dvanajstine za en ali več mesecev. Državni davki in državne dajatve se odobro samo z zakonom. Davčna obveznost je splošna ter so vse državne dajatve enake za vso državo. Iz državne blagajne se ne more dati nikakršne podpore, stalna ali začasna, nikakršno darilo ali nagrada, če ni utemeljena v zakonu.

Pravica do monopola pripada državi. Ruđe, zdravilne vode, vrelci in prirodna sila so last države.

VOJSKA.

Vojaška obveznost je splošna. Ustroj in velikost vojske in mornarice se predpiše z zakonom. Koliko vojske bo pod zastavo, bo določil vsako leto proračun. Vojaška služba se ne odloži. Za obrambo notranjega reda se sme vojska porabiti samo na zahtevo pristojne civilne oblasti. Tuja vojska se ne sme vzeti v službo naše države in vojska naše države se ne more oddati v službo tuje države brez predhodnega dovoljenja Narodnega predstavništva.

SPREMEMBE USTAVE.

O izpremembah ustave odloča kralj z Narodnim predstavništvom. Če predlaga izpremembo ustave kralj, se po sporočilu o tem razpusti Narodno predstavništvo in skliče novo, najkasneje v štirih mesecih.

V primeru vojne, mobilizacije, neredov in

uporov, ki bi ogrozili javni red in varnost države, ali kadar so splošno ogroženi javni interesi, sme kralj izjemoma s ukazom odrediti, da se začne izdajati izredni, neobhodno potrebni ukrepi v vsej kraljevini, ali pa v enem njenih delov, neodvisno od ostalih. Vsi taki izjemni ukrepi se naknadno predložijo Narodnemu predstavništvu v odobritev.

PREHODNE DOLOČBE.

Od dneva sestanka Narodnega predstavništva izdaja kralj in proglasa zakone s ukazom. Vsi obstoječi zakoni razen zakonov o kraljevski oblasti in vrhovni državni upravi, s dne 6. januarja l. 1929 ostanejo v veljavi, dokler se na reden način ne izpremenijo ali ukinejo.

Nova jugoslovenska ustava stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih Novinah«.

Kongres jugoslovenskih plinar in vodovodov številna udeležba odličnih domačih ter češkoslovaških, poljskih, avstrijskih in nemških delegatov

Ljubljana, 3. septembra.

V elegantni dvorani Delavske zbornice je bil davi otvorjen VI. redni sestanek in kongres »Jugoslovenskih plinar in vodovodov«. Kongresa so se polnoštevilno udeležili delegati jugoslovenskih plinar in vodovodov, prispeli so pa tudi odlični gostje iz češkoslovaške, poljske, nemške in avstrijske in sbrali so se na kongresu najodličnejši predstavniki naše javnosti.

Otvoritev kongresa in pozdravi delegatov

Kongres je ob pol 9. otvoril predsednik »Udruženja jugoslovenskih plinar in vodovodov«, ki je med drugim izjavil:

»Udruženje jugoslovenskih plinar in vodovodov se je rado odzvalo častnemu pozivu, da se vrši letošnji kongres na kraju stare Emone, ki je v zgodovini slovenskega naroda igrala veliko vlogo. Ona je bila vedno center kulture in gospodarstva, v njej so se porajale mnoge zamisli in politični pokreti. Ljubljana stoji na pragu naše kraljevine ob vzhodni Alp v divni legi in ugodnem podnebju. Njena lepota je vidna vsakemu tujcu in lahko se ponasamo s tem, da je prvo mesto, na katero naleti tujec, ki prispe od zapada. V tem krasnem in gostoljubnem mestu bomo prebivali skupno z našimi milimi gosti iz raznih držav in prepričan sem, da bodo vsi zapustili lepo mesto z najlepšimi vtisi in spomini.

Po teh uvodnih besedah se je predsednik z navdušenjem spominjal 10 letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra in g. direktor inž. Bartl je predital udanostno brzojavko, ki so jo zborovalci sprejeli z navdušenimi »živjo-klic« in ovacijami.

Častna mi je dolžnost pozdraviti v imenu Udruženja predstavnike državnih in samoupravnih oblasti, je nadaljeval predsednik, tako g. bana dravske banovine g. dr. Marušić, župana mesta Ljubljane gosp. dr. Dinka Puca, zastopnika ministrstva gradnje inž. Kralje, zastopnika ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje g. inž. Ivana Lilića, višjega svetnika banske uprave in inšpektorja dela v Zagrebu, češkoslovaškega podokaznika g. Cihelko, zastopnika univerze dekana univ. profesorja g. dr. Hinterlechnerja, zastopnika ZTOI g. generalnega tajnika Mohorića, predsednika Udruženja inženjerjev g. inž. Mačkovića, predsednika Zadruga instalaterjev g. Korana, župana iz Pančeva g. Isanovića, zastopnike iz češkoslovaške, in sicer zastopnika mesta Praga g. dr. Urbanka, podpredsednika plinskega upravnega odbora g. Hlavka, ter gg. Arnošta Holoubka in Roberta Hrebika, nadalje mestne odbornike prake dr. Karla Svobodo, predsednika vodovodnega upravnega odbora in Jaroslava Haubensilda ter mestne zastopnike iz Brna g. Františka Drdlo, predsednika direktorja mestne plinarne in elektrarne v Brnu. Prav toplo je pa predsednik pozdravil zastopnika poljskega ministrstva za trgovino in industrijo načelnika ministrstva g. inž. Pavla Wrangla, kakor vse inozemske zastopnike strokovnih udruženj, zlasti predsednika češkoslovaškega udruženja g. inž. dr. Opatnega in bivšega predsednika g. inž. Jedličko, kakor ostale zastopnike plinar in vodovodov in češkoslovaške industrije.

Posebno ga pa veseli prisotnost zastopnikov bratskega poljskega naroda, ki so se prvič udeležili zborovanja udruženja, namreč predsednik g. inž. Rapčević, direktor varšavske plinarne, g. inž. Piotrowski, direktor varšavskega vodovoda in g. inž. Kopnicki, direktor gospodarske zveze poljskih plinar in vodovodov. Zahvaljuje se jim za obisk v ljubljano, da se naše udruženje udeležijo prihodnje leto zborovanja v Varšavi.

Nato je pozdravil kot stare znanec in prijatelj zastopnike nemških in avstrijskih plinar in vodovodov ter industrije, a v prvi vrsti oficijelne delegate nemškega udruženja g. inž. Güntnerja, direktorja dunajske plinarne ter g. inž. Kirchnerja, direktorja vodovoda iz Breslave, kakor tudi g. dr. inž. Nachtsheima, zastopnika avstrijskega udruženja. Obzljubo, da se zaradi težkih gospodarskih prilik ni moglo udeležiti več zastopnikov iz Nemčije in Avstrije. Končno je predsednik pozdravil še vse predavatelje in zastopnike mesta Ljubljane, namreč poveljodavca podpredsednika upravnega odbora plinarne in vodovoda g. Rupnika ter predsednika g. Oreha, direktorja g. inž. Čluho in direktorja g. inž. Bartla.

Ko je predsednik čestital plinar in vodovodni, se je oglasil k besedi ban g. dr. Drago Marušić, ki je pozdravil zborovalce, češ da Ljubljana in banovina znata ceniti njih delo, ki mu želja največjega uspeha. Nadalje je ban čestital mestni plinar in vodovodni, češ da je napredka ter izjavil v francoskem jeziku svoje veselje, da se je udeležilo zborovanja toliko gostov iz inozemstva, ki naj našo domovino ohranijo v najlepšem spominu.

Po aplavzu je pozdravil zborovalce šupan g. dr. Dinko Puc, češ, da sta razsvetljava in voda prevažna faktorja v življenju naših mest; čestital je plinar in jubileju ter želel gostom najprijetnejše bivanje v Ljubljani.

Delegat ministrstva za industrijo in trgovino iz Praga, načelnik g. inž. Wrangl je izrekel v poljskem jeziku svoje pozdrave, za njim je pa govoril v češkem jeziku višji ministrski komisar g. inž. dr. Kratner v imenu češkoslovaškega ministrstva javnih del. Za njim se je oglasil k besedi predsednik upravnega odbora vodovoda v Pragi g. prof. dr. Svoboda ter izrazil mestu Ljubljani pozdrave mesta Praga, kar so zborovalci sprejeli z iskrenim odobravanjem.

V imenu upravnega odbora plinarne iz Praga je pozdravil kongres predsednik g. dr. Urbane, nato je pa govoril v imenu udruženja češkoslovaških plinar predstojnik g. inž. Opatni, češ, da ozki stiki med češkoslovaškimi strokovnjaki in jugoslovenskimi niso organizirani, temveč prirojeni v bratsko čustvih srcih obeh narodov. Želi pa še več sodelovanja s Poljsko in izraza upanje, da se strokovnjaki vseh treh slovenskih držav v kratkem združijo v skupno organizacijo.

V prisrčnem nemškem govoru je pozdravil kongres direktor dunajske plinarne g. inž. Winter, v imenu zveze nemških plinar ter opravil predsednika g. inž. Müllerja iz Hamburga. Izražal veselje nad opetovanimi obiski strokovnjakov ter se zahvalil za lepi sprejem, čestita plinar in jubileju in želi zborovanju mnogo uspeha!

Predsednik upravnega odbora g. Orehek je v svojem govoru priznal, da je ljubljanska plinar in vodovodni resnično ostarela ter hira, vendar pa upa, da se v kratkem izpopolni in pomladi. Zato je pa treba podpor države in mestne občine, ki bosta plinar in vodovodni tudi še nadalje naklonjeni. Posebno ga veseli obisk gostov iz inozemstva, ker so prišli baš pred kraljevim tednom, ki naj se ga tudi udeležijo, da spoznajo veliko ljubzen našega naroda do države in kralja, nato pa v svoji domovini razprše nasprotna mnenja med svojimi brati.

Brzojavni in pisni pozdravi

Končno se je predsednik g. inž. Crnkovič zahvalil za pozdrave ter predital brzojavne in pisne pozdrave in čestitke (gveze električnih podjetij v Beogradu, Gremija trgovcev v Ljubljani, varšavske plinarne, poljskega inštituta za plinarstvo in vodstvo, mesta Gradca in Stuttgarta, plinarne in Wernigerode v Nemčiji, madžarskega in švicarskega udruženja ter več drugih inozemskih mest in organizacij). Nato je podal še kratek historijat udruženja, ki se je ustanovilo pred 7 leti s plinarskim udruženjem in se pred kratkim razširilo tudi na vodovode. Pri orisu dosedanjega dela je konstatiral znaten napredek v plinarski industriji ter pohvalil zlasti Ljubljano in Maribor. Vodovodi naše države na žalost še niso vsi člani udruženja. Zaradi naklonjenosti banknih uprav in ministrstva za gradbo se tudi ta stroka prav hitro razvija. Število članov prav hitro raste, zato gleda udruženje s zaupanjem v bodočnost.

Ko se je predsednik zavalovše vsim udeležencem za obisk, je poslovoedeči podpredsednik g. Rupnik imel obširno predavanje o zgodovini ljubljanske plinarne, ki so ga udeleženci poslušali s največjim zanimanjem. Po proslavi jubileja je bil kratki odmor s zakusko v kleti Delavske zbornice, nato se je pa pričela cela vrsta zanimivih predavanj domačih in tujih strokovnjakov, ki se jih udeležujejo vsi zborovalci.

Poštna razstava

Na ljubljanskem velesejmu je vsako leto veliko novega, zanimivega. Med letošnjimi zanimivostmi zavzema odlično mesto poštna razstava dravske banovine. Razstava nam kaže razvoj in poslovanje poštne, brzojavne in telefonske službe. Posebno zanimivo pa je:

- 1.) Statistika vseh vrst poštne pošte. Razmah prometa. Vidna kriza leta 1927. Statistika avtomatizacije poštne prometa.
- 2.) Karta, ki kaže velikost prometa na posameznih poštah.
- 3.) Karta, na kateri so označene zveze ljubljanske glavne pošte z drugimi evropskimi središči po neposrednih pisemskih sklopah (vračah).

4.) Karta, ki kaže iste zveze s prekomorskimi delci. Tu se vidi, da je ljubljanska pošta središče v naši državi za prekomorski poštni promet. Vsa ameriška pošta prihaja v Ljubljano in odhaja iz našega mesta.

5.) Dve umetniški sliki slikarja - grafičarja Justina, ki opozarjata, da je treba pošiljke pravilno nasloviti, ker se sicer »izgube«, to je, da se kakor nedostavljene sežgo na poštne ravnanstevstvo.

6.) Posebno poglavje so originalne risbe, fotografski klišei, fotografski diapozitivi za naše »slovenske« znamke ter znamke same v priznanih pestrih barvah v vseh ljubljanskih in dunajskih izdajah. Poleg njih načrti za znamke, ki niso izšle. Mnoge redkosti, doslej filatelistom docela neznanne.

7.) Poštna vozila, natančno izdelana v domačih delavnicah po merilu 1 : 3.

8.) 4 stereoskopi, ki kažejo slike iz poštnega, brzojavnega, telefonskega in radijskega prometa.

9.) Brzojavni aparati: Morse, Hughes i. t. d.

10.) Avtomatizacija centrala.

11.) Dva radijska oddajna in sprejemna aparata.

12.) Veliko drugih zanimivosti iz tehniške službe.

13.) Telefonski avtomat.

Poštno razstavo si številno občinstvo z velikim zanimanjem ogleduje.

Kraljica Marija v Ljubljani

Ljubljana, 3. septembra.

Ugledna ljubljanska veletrgovina A. Kršper na Mestnem trgu je prejela danes dopolne telefonično obvestilo, da se pripleče Nj. Vel. kraljica Marija v Ljubljano naključno nekaj izraž za prestolonaslednika Peterčka.

Okrog 11.10 se je pojavil dvorni avto na Gosposvetski cesti in ob 11.15 se je ustavil pred Kršperjevo trgovino na Mestnem trgu. Kraljica v spremstvu dvorne dame ge. dr. Švrljubeve je izstopila iz odprtga avtomobila in odšla v trgovino, kjer jo je sprejel vodja podjetja z. Voltmann, kateremu je pomagal pri proci g. Trnkoczy. Kraljica si je z zanimanjem ogledala in tudi nakupila celo vrsto krac kupila je tudi raket in nekaj galanterijskega blaga. V trgovini se je zadala pol ure.

Med tem se je pred trgovino nabrala velika množica občinstva, ki je spoznala dvorni avto s kraljevsko krono. Ko je zapustila trgovino, je množica priredila kraljici spontane ovacije. Kraljica, ki je imela na sebi temnomodro komplet, je v spremstvu dvorne dame sedla v avto in se odpeljala nazaj na Bled.

Šahovski turnir na Bledu

Bled, 3. septembra. V večerjem osmem kolu sta dr. Astaloš in dr. Vidmar remizirala, Pirc, ki se zdi nekoliko depimiran, je izgubil proti Kostiju, Maroczy je porazil Bogoljubova. Aljechin je v briljantni formi in je gladko porazil Flohra, velemeister Nimemovič je pa izgubil že četrto partijo. Porazil ga je Stoltz. Dr. Tartakower si je nekoliko opomogel in je po 52. poteci zmagal nad Collejem, dočim sta Spielmann in Kaehdan igrala remis.

Danes dopolne se ni bilo nobene odločitve. Zelo zanimivo partijo sta igrala Nimemovič, ki si je napravil dr. Tartakowerju pribor nekoliko boljše pozicije. Popolnoma nejasna in nepregledna je partija. Dr. Astaloš-Colle, istotako partija Vidmar-Spielmann. Maroczy stoji napram Kaehdanu nekoliko boljše; prav težka in samotana partija, čije izida ni predvideti, je borba dr. Aljechin-Bogoljubov. Kostić igra s Flohrom, položaj je za Flohra boljše. Pirc igra s Stoltzom. Situacija je sicer nejasna, vendar se zdi, da je Stoltz na boljšem.

Postopek pri imenovanju učiteljskih pripravnikov za definitivne učitelje

Oddelek za osnovno šolstvo v ministstvu prosvete je poslal vsem prosvetnim oddelkom ban. uprav okrožnico o postopku pri imenovanju učiteljev - pripravnikov za učitelje - uradnike. Ta okrožnica navaja:

Učitelj - pripravnik, ki je izpolnil pogoje paragrafov 12, 13 in 14 v zvezi s paragrafi 45, 47, 103 in 346 zakona o uradnikih od 31. marca l. 1931, ki ima torej najmanj tri leta učiteljske službe in je izvršil praktični učiteljski izpit ter pridobil s tem pravico do imenovanja za uradnika, mora vložiti potom pristojnih oblasti prošnjo za ministrstvo prosvete, da se imenuje učiteljsko-uradnika 10. osemra 9. položajne skupine po paragrafu 46, odst. 1 in 2 omenjenega zakona. Prosvetni oddelki bankih uprav imajo preveriti in ugotoviti točnost podatkov, navedenih v prošnji, ter jo nato dostaviti ministrstvu prosvete z obrazloženim mnenjem in predlogom, ali se more kandidat imenovati za uradnika in ali mora ne obstoje za njegovo imenovanje zapreke na podlagi paragrafov 53, 54, 189 in 191 zakona o uradnikih.

Prošnja za imenovanje, opremljena s kolikom za 5 Din, se smejo priložiti naslednji dokumenti v originalu: 1. dekret ali potrdilo o prvem imenovanju za učitelja, 2. sprčevalo o izvršenem praktičnem učiteljskem (državnem strokovnem) izpitu, 3. potrdilo o ureditvi vojnne obveznosti, izdano od pristojne vojnne komande, 4. dekret ali potrdilo o ponovnem imenovanju, če je kandidat prekinil službo zaradi odselitve kadrega roka ali pa je v tekni začasne službe izpremenil pred izvršenim strokovnim izpitom svojo stroko, 5. sprčevalo o državljanstvu, 6. prevoznico na plačo uradniškega pripravnika po paragrafu 23 zakona o uradnikih.

Za vsak originalni dokument je treba priložiti tudi po dva overjena preplisa, opremljena s koliki po 2 Din. Razen tega je treba priložiti točno izpolnjen in predpisano overjen lističek iz našlanskega lista. Prošnja, kolikor jih je, je treba skupaj poslati ministrstvu prosvete.

Praktične in zanimive novosti v gospodinjstvu

Kaj vse vidimo na izredno zanimivi razstavi novodobnega gospodinjstva na velesejmu

Ljubljana, 3. septembra.

Marekaj novega in zelo uporabnega se vidi na tej prvi ženski razstavi pri nas. Zasnovana je na načelih smotnega gospodinjstva; današnja žena ne sme biti več topa sužnja kuhinje in družine, nego si mora urediti gospodinjstvo tako, da ji bo hitro delo prijetno opravilo, da ji bo ostalo dovolj časa za počitek, razvedrilo in duhovno posvetitev otrokom in možu. To pa bo dosegla le tedaj, če si bo opremila dom s takimi pripomočki, ki ji vamejo čim manj časa, jo čim manj utrudijo in zahtevajo čim manj denarja.

S čim si gospodinja štedi čas? Predvsem z omejitvijo nepotrebnega tokanja, čiščenja, kuhanja in pranja. Na razstavi vidimo praktično urejena stanovanja, ki imajo posamezne dele med seboj pripravno povezane, pohištvo pravilno in smotno postavljeno, vse iz materiala, ki ne zahteva mnogo čiščenja. Mizarji: Kregar v Višmarjih, Berlič v Zupuzah, Repše, Ahadčič v Ljubljani, Javor v Logatcu, Zagar v Dravljah. Kuhinjsko in drugo orodje naj bo vedno spravljeno na določenem mestu, kajti iskanje in prenašanje trati ženi čas in jo po nepotrebnem utruja. Kako praktično so načrti ing. arh. Omahna in Serajnika ter arh. Mesarija za razsvetlavo in opremo sob in kuhinje. Nekaj povsem novega so omare pri posteljah in omare za obleko. Vse lahko spravimo vanje in vse lahko takoj najdemo. Kuhinjska opravila in vsa lesenila je brez okrasov in zunaj prazna, da se ne nabira prah.

Zelo neprikladne so bile medeninate kljuke, ki so zahtevale toliko čiščenja; na razstavi vidimo rožene ali kromarganaste, ki so vedno lepe in čiste. Delovna obleka gospodinjke (tvrdka Hamann na Mestnem trgu) ni več ponošena promenada ali druga obleka iz svile in volne, nego je bela, ki učinkuje snažno ter se lepo in hitro opere. Zenska, ki gre le za malo časa v kuhinjo, ostane kar v navadni obleki, čez njo pa si obleče poseben plašč, ki ji varuje boljše obleko. Pametna kuharica ne nosi čevljev z visokimi petami, pa tudi brezpetnikov ne, oboje škoduje nogam in spodnjemu životu. Zato ima raje čevlje z nizkimi petami s posebnim vložkom v gležnju.

Včasih je bila sramota za gospodinjko, če je menecala perilo, likala ali pomivala sede — za lenuha so jo imeli. Prosvetljena gospodinja si pogleda na razstavi oddelek s tabelami in diagrami, ki kažejo, kako koristno in zdravo je, če opravlja čim več del sede (»Atenae«). Zato pa mora imeti vse priprave v primerni višini; v kuhinji tribošnega stanovanja ima kuhinjska miza se posebno ploščo za dela, ki se opravljajo sede (mizar I. Zagar v Dravljah po načrtu arh. Mesarija).

Razumna gospodinja ve, da je njeno zdravje dragoceno zanj, za njen zarod in tudi za hišno blaginjo. Zato si čuva svoje sile, uredi si delo tako, da ima najmanj posla tiste dni v mesecu, ko je njen organizem najbolj občutljiv. Sporazumela se bo z možem, da bo včasih opravil zanj kako težje delo, kajti posebna tabela v koji za telesno kulturo kaže tudi moč moža. Tam vidimo tabele s pravilno in napačno držo pri raznih delih. Odmori, posebno ob nedeljah, naj bodo urejeni tako, da bo počivala tudi gospodinja. (Zlet, šotori, Weekend-hiše podjetja Ravnikar).

Kuhinjski pripomočki so bolj praktični, če imajo ročaje iz lesa ali kovine, ne pa iz porcelana, ki se razbije. Umna gospodinja se okoristi s pridobitvami moderne tehnike in industrije: ne lika več z ogljem nego z električnim likalnikom, mesto umazanega premoga rabi za kurjavo plin in elektriko (razne zelo praktične naprave mestne elektrarne in plinarne v Ljubljani). Pohištva in tal ne briše več s cumjani in metlami, ki vzdigujejo prah, nego rabi pri tem delu ščetke, ki prah vnkava-jo (»Impregno«) ali električne sesalce. Izogiba se posnetikom, ki si ne brišejo čevljev pred pragom (slika!). V kuhinji nima več lesenega poda, ki se težko pere in prašno pometa, nego ima tla iz pločic, teraze, ksilolita ali linoleja, kar se z lahkoto pomiva. Podstena stanovanja nimajo sten iz masivne opeke, temveč iz heraklita, ki je tople, negorljiv in varen pred mrčesom.

Novodobna gospodinja tudi otroke drugače neguje in vzgaja. Novorojenčka doji sama; če ga ne more radi šibkosti, ga ne hrani več s samim mlekom, nego mu daje higijensko hrano (Dečji dom). Ne stieka ga v povoj, ampak ga pravilno obleče v mehko in toplo srajčko, ga malo povije z mehkim povojčkom in zapne v sparno srajčko, da se ne more razbrzati (L. Megličeva nega dojenčka). Pri delu ne pusti, da bi ji otroci nagajali, nego jih zaposli s primernimi igrami v posebnih sobi (učit. Venceljova, mizar I. Rapče).

Razumna gospodinja ne kuha možu samo mastnih mesnih jedi, ki mu rade povzročajo revmatizem in druge bolezni, ampak mu večkrat pripravi krožnik surove zelenjave in sadja, kakor ji je pokazala ga. Zemljanova na Mladki (na razstavi z recepti) ali ga. Humekova (na razstavi za kmetijstvo). Če ima odlične goste in pohištvo iz prvostanskega materiala, ne bo treba pogrniti mize s prtom, ampak bo postavila porcelan in pribor (tvrdka Agnola) kar na bleščečo mizo (I. Kregar v Višmarjih po načrtu ing. arh. Omahna in Serajnika). Ako pa ima mož malo do-

hodke in si ne more lepo opremiti stanovanja, ne bo puščala metel po kotih, drv poleg štedilnika, pokrovk po stenah, ampak ji bo mož napravil omare in skrinjice iz navadnih zabojev (model na razstavi). Če bo le mogla, si bo dala napraviti na strop tako luč, da bo vsak kotiček lepo razsvetljen, ali vsaj da si ne bo sama delala sence (slika!).

Razumna in z duhom časa napredujoča gospodinja si bo oplenitila srce in dušo; seznanila se bo z žensko in gospodinj-sko literaturo (razstavljene knjige), živela bo v lepem razumevanju z možem in de-co, pa tudi — s služkinjo. Naročila ji bo »Gospodinjstvo pomočnice« (tudi na razstavi), ker ve, da mora biti tudi posel izobražen, sama pa se bo vpisala v »Zvezo gospodinjke« (tudi na razstavi), saj je prepričana, da bo dosegla ta organizacija za gospodinjke tem več uspeha, čim več članic bo imela.

10 letnica ljubljanskega velesejma

Ljubljana, 3. septembra.

3. septembra 1921 ob 10. dopoldne je je takratni trgovinski minister dr. Mehmed Spaho otvoril prvi velesejem v Ljubljani. Že takrat je predsednik velesejma veleindustrialec g. Fran Bonac naglašal, da je namen velesejma olajšati in utrditi številne že obstoječe kupčijske zveze z drugimi deli države in tudi z inozemstvom, odnosno navezati jih, če jih še ni. Z gospodarskimi stiki pa naj bi velesejem pospešil in poglobil tudi splošne kulturne vezi med vsemi deli države in s tem v naj-ladateljši meri pripomogel k utrditvi našega narodnega in državnega ujedinjenja.

Prvi velesejem je bil veličastna prireditve, ki je položila temelje bodočemu delovanju te naše največje gospodarske ustanove in moške, ki so stali ob njeni zibelki, lahko s ponosom in zadovoljstvom zro na bogate sadove svojega dela.

Danes se je torej izpolnilo 10 let, od kar imamo v Ljubljani to veliko gospodarsko ustanovo, ki se lahko ponosno ozira nazaj na svoje desetletno plodonosno in za naš splošni napredek izredno važno delovanje. Celo knjigo bi morali napisati, če bi hoteli le približno povedati, kaj vse je storil ljubljanski velesejem za naš splošni napredek, posebno pa za razvoj našega gospodarstva in tujeskega prometa. V teh 10 letih si je pridobil naš velesejem štrom države in tudi v inozemstvu mnogo prijateljev, ki mu vsi iz srca žele, da bi se v bodoče še z večjim uspehom razvijal.

Tudi danes vlada na velesejmu živahno vrvenje. Zdjaj je »Ljubljana v jeseni« že v znamenju slavnostnih dni, ki bodo tudi za velesejem dnevi izredno velikega zanimanja in poseta. Lepo vreme še povzdiguje ugodno razpoloženje in vse kaže, da bo zaključila letošnja velesejmska prireditve s uspehom, kakršnega še ni dosegla še nobeno leto. Število posetnikov je doseglo že 35.000. V nedeljo, ko se pričakuje največji naval, bo poslovala ves dan tudi blagajna na šifrenski stranski, tako da bo dohod na velesejem za obdatnost na tej strani tudi čez dan, dočim je ob navadnih dneh samo svečer.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes, četrtek, 3. septembra, katoličani: Mansvet; pravoslavni, 21. avgusta: Lepa.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matka: Vesela dunajske dekleta. Kino Ideal: Ljubljene in zaobluba. Kino Dvor: Orehna strast.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

Nov učni red

Beograd, 2. septembra. AA. Zaradi nastale potrebe in na temelju § 15. zakona o učiteljskih je prosvetni minister začel določiti za učiteljske tale učni red (rimске številke pomenijo razrede, številke pod njimi tedenske učne ure):

	I.	II.	III.	IV.	V.
psihologija in logika	—	4	—	—	2
uporabna obča pedagogika	—	—	—	2	—
zgodovina pedagogike	—	—	—	—	2
metodika	—	—	—	2	2
šolsko delo	—	—	—	4	6
šolska organizacija in uprava	—	—	—	—	1
gospodarstvo in sociologija	—	—	—	—	2
verouk	2	2	2	2	2
narodni jezik	4	4	3	3	3
živ. tuj. jezik (francoščina ali nemščina)	3	3	3	3	3
obča in narodna zgodovina	2	2	2	3	2
zemljepis	2	2	2	—	1
priridopis	3	2	2	2	1
kemija in tehnologija	2	2	—	—	—
fizika	—	2	2	2	—
matematika	3	3	3	2	—
higijena	—	—	—	—	2
kmetijstvo, gospodinjstvo	2	1	1	—	—
risanje (leporepis v I. razr.)	2	2	2	—	—
petje	1	1	1	1	1
glasba	2	2	1	1	—

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— Iz državne službe. Za kontraktualnega uradnika pri nadzorstvu dvornega lovišča v Dobanovskem zabranu je imenovan revirni gozdar Edvard Levstik. — Upokojena je učiteljica v Cerkljah Angela Bezal. Sprejeta je ostavka, ki jo je podal na državno službo sekundarij državne bolnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Maks Bitenc.

— Nove menice in znamke. Skoraj nepočezeno so prišli v promet novi blanketi menice, na katerih je napis »Kraljevina Jugoslavija« namesto prejšnjega »Kraljevina Srba, Hrvat in Slovenaca«. V promet so prišle tudi nove znamke po 1 Din in 50 para z napisom »Kraljevina Jugoslavija«. Prve so rdeče kakor doslej, kraljev lik na povsem v profilu, temveč napol obrnjen proti gledalcu, one po 50 par so pa izrazito zelene barve. Kmalu pride v promet tudi kovani in papirnati denar z označbo kraljevina Jugoslavija.

— Tolmač nemškega in italijanskega jezika. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo učitelja na osnovni šoli v Krčevini pri Mariboru Frana Bratoča za sodnega tolmača nemškega in italijanskega jezika pri okrožnem sodišču v Mariboru.

— Primorski hotelirji snižali cene. Primorski hotelirji so na zadnjem sešanku sklenili naprositi pristojne oblasti, naj bi omogočile z raznimi olajšavami uspešno zimsko sezono na naši rivjeri. Hotelirji nameravajo snižati cene v hotelih in restavracijah. Nekateri so jih že snižali za 30%.

— Sadna razstava v Ptuj. Od 11. do 13. oktobra se bo vršila v Ptuj I. banovinska sadna razstava s sadnim sejmom pod pokroviteljstvom bana dravske banovine. Razstava bo obsegala vse vrste sadja in tudi grozdje, ter bo imela trgovski značaj. Na razstavi bodo tudi najnovejši sadjarski pripomočki in statistično gradivo. Namen razstave bo pospešiti izvoz sadja ter dvigniti sadno trgovino. Vsa razstavljalec mora pripeljati ali poslati vsaj 100 kg ali tri južniške zaboje, v katerih naj bo brezhibno sadje ene sorte in ene velikosti ter dobro vloženo, da se med prevozom ne poškoduje. Razstavni odbor bo sprejel sadje za razstavo od 5. do 9. oktobra od 8. do 17. v Društvenem domu v Ptuj, kjer se bo za razstavljalce dobila potrebna pakovalna posoda. Razstavljalci in posetniki bodo imeli polovično vožnjo.

— Mizarski tečaj v Novem mestu. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani namerava prirediti v Novem mestu mizarski tečaj za luženje. Tečaj bi trajal dva dni. Poučeval bo strokovni učitelj Tehniške srednje šole v Ljubljani g. Adolf Dolak. Tečaj se vrši, če bo vsaj 16 prijavljenec. Moštiri plačajo po 50 Din, pomočniki polovico. Deležice bo moral pripraviti vsak sam, kakor bomo to še sporočili, lužila pa bo dal brezplačno na razpolago podpisani zavod. Pozivamo zainteresirane, da se prijavijo najkasneje do 7. septembra t. l. zavodu, ako se niso prijavili že Zadrugi mizarjev v Novem mestu. — Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, Ljubljana.

— Mizarski tečaj v Skofji Loki. Zavod za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani priredi dvodnevni tečaj za luženje. Če se prijavi najkasneje do 6. t. m. vsaj 15 mizarskih mojstrov in pomočnikov, se bo vršil tečaj v prvi polovici septembra. Pridobina znaša za mojstre po 50 Din, za pomočnike po polovico. Res revnim ali brezposelnim se bo na posebno prošnjo dovolila olajšava. Deležice prinese vsak sam, kakor bo še naknadno naznanjeno, lužila pa da brezplačno zavod. Prijave se oddajajo lahko tudi pri skupni obrtni zadrugi v Skofji Loki.

— Za Aleksander Hindovnikovo sklad so darovali: Fani Bergmanova, Zalec, 200 Din; dr. Ivan Stojan, notar v Ljutomeru, 200 Din; dr. Vladimir Ravnhaf, odvornik, Ljubljana, 100 Din; Karl Pleševs, notar, Ljubljana, 100 Din. Iskrena hvala! 438n

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. 25. avgusta je bila svinjska rdečica v dravski banovini na 21 dvorcih, svinjska kuga na 23, steklina na 3, garjevost konj na 3, vranični prisad na 2 in perutninska kolera na 1.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo v splošnem lepo, toda nezanesljivo vreme. Včeraj je bilo v dravski banovini večinoma jasno, drugod pa še oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skopju 30,6, v Splitu 27,3, v Zagrebu 26,2, v Ljubljani 25,6, v Beogradu 24,2, v Mariboru 21,6, v Sarajevu 21,2. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,1, temperatura je znašala 12 stopinj.

— Samomor Slovenca v Zagrebu. V torek zjutraj se je obesil v Zagrebu raznašalec Franjo Ojsteršek, rojen leta 1878 v Padežu v krškem okraju. Našel ga je dimnikar Kovačič, ko je šel mimo nove hiše na Podolju št. 8. Obvestil je policijo, ki je takoj poslala tja komisijo. Ojsteršek je visel na oknu in tenka vrstica se mu je bila globoko zarežala v vrat. Pred samomormom je napisal poslovično pismo svoji prijateljici, s katero je živel 7 let. Mož je bil živčno bolan in že večkrat je pravil, da si bo končal življenje.

— Smrtna nesreča v rudniku. V rudniku pri Kukričah v Bosni se je pripetila v torek smrtvena nesreča. V rovu je dolgo gorjel premog in ognja niso mogli pogasiti. Zato so rovi zasuli s prstjo, v torek je pa odšel rudar Ivan Ručnik s svojim tovarišem pogledat, če še gorli. Oba sta imela maske proti strupenim plinom. Ručnik se je spustil kakih 15 metrov globoko in nenekrat so se mu udrla tla pod nogami. Nesrečnega so potegnili iz rova mrtvega.

— Poskušen samomor. V torek popoldne se je hotel zastrupiti v Zagrebu delavca Frančiška Čebunar. Napila se je octove kisline, pa so jo še pravočasno prepeljali v bolnico in ji izprali želodec. Življenje si je hotela končati, ker jo je zapustil fant. — Obledela obleke barva v različnih barvah in pišira tovarna JOS. REICH.

— Tromostovlje. Včeraj so z betonirali mostičke levega mostu. Med levim bregom in novim mostom bo pa še treba zbetonirati ploščad, za katero zdaj betonirajo nosilno zidovje. Med mostovi ob Marlinem trgu bodo zbetonirali po 3 metre široki terasi tako, da bo ploščad med starim in desnim mostom še širša, razširjen bo pa tudi lev breg ob Prešernu, ker spomenika ne bodo zaenkrat še postavili ter bodo pešci morali hoditi okrog njega na most in z mostu, česar bi pa ne mogli, če bi ostal breg tako ozek, kot je. Ko bosta nova mostova povsem končana, bodo popravili stari most in preuredili cestišče. Frančiškanski most bo služil samo za vozovni promet, trolejov ne bo več, tramvajski tir bo pa položen dvojni. Desnega mostu ne bodo otvorili ob slavnostnih dneh, ker bi bilo težko narediti zanesljivo ograjo, ki bi vzdržala morebitni naval množice ter ne more nihče prevzeti odgovornosti za varnost ljudi.

— Gledališki odbor pred nunsko cerkvijo so pričeli postavljati v ponedeljek popoldne, jutri bo pa najbrž že končan. Oder je dolg 27,60 m, širok pa 6,50 m, je dvodelni ter je v ozadiju dvignjen 0,50 m od ospredja, ki je visoko 1 m nad trolejovjem. Višji in nižji del bosta zvezana s tremi stopnicami, na nižji del odra bodo pa vodile stopnice od obeh strani in tudi v ospredju v sredini od ceste. Oder ne sega povsem do ceste ter bo za stopnice na trolejovju še dovolj prostora. Ker bo na tem odru tudi pevski koncert, pri katerem nastopi nad 2000 pevcev, mora biti oder primerno trden. Na močna, vodoravno ležeča bruna polagajo debele plohe, da bo oder lahko vzdržal še tolikšno težo.

— Vsem članom podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se udeležijo slavnostnega sprejema ob priliki odkritja spomenika kralju Petru javljamo, da je zbirališče v nedeljo ob pol 10. uri pri Vodnikovem spomeniku. Od tam se uvrste v povorko, ki bo šla po mestu.

— Československa obec v Ljubljani zve svoje člene k učešči na nedelnim slavnostnim pruvodu. Narodni kroje, isou vitany. Sraz o pul devate dopoldne pred Narodnim domom. — Vzbora.

— Sokol I. Ljubljana-Tabor vabi svoje člane, kakor tudi ono bratskih ljubljanskih in okoliških sokolskih društev ter prijatelje sokolstva na družabni večer, ki ga priredi danes 3. t. m. ob pol 21. uri v veliki dvorani na Taboru v počastje svojega predobrega prijatelja br. V. Štepaneka. Spored: govori, petje, godba, ples. Vstopnine ni. K obilni udeležbi vabi uprava.

— Sokol II. pozivlja svoje člane, ki imajo slavnostni kruj, da se udeležijo pohoda z bakljado v soboto 5. t. m. zvečer in slavnostnega sprejema v nedeljo 6. t. m. Zbirališče za bakljado ob 19.30 na Taboru za sprejema v nedeljo ob tridesetih na 8. na realki, od koder odkorakamo s praporom. Člani, ki nimajo krojev, se udeležijo sprejema v civilu z znakom. Bakljade se udeležijo tudi naraščaj v civilu. Bratje, bodite vsi! točno ob določenem času na zbirališčih! — Zdravo!

— Sokol Ljubljana IV. naznanja, da je zbirališče našega članstva v kroju za soboto zvečer na Taboru ob pol 8. zvečer in za nedeljo na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju ob 8. zjutraj.

— Sokol Moste naznanja, da je zbirališče članstva v kroju in civilu ter naraščaja v nedeljo 6. septembra ob pol 8. uri zjutraj pred šolo v Mostah, odkoder odkorakamo na skupno zbirališče Sokolov na letno telovadišče ljubljanskega Sokola v Tivoliju.

— Zveza društev privaatnih nameščencev v Ljubljani vabi včlanjena društva oziroma njihove člane, da se v čim častnejšem številu udeležijo slavnostnega sprejema ob priliki odkritja spomenika kralju Petru Velikemu Osvoboditelju dne 6. t. m. dopoldne. Na slavnostnem prostoru bodo vsa včlanjena društva zastopana potom zveznih delegatov.

— Ljubljanski moški zbori! V petek zvečer ob 20. važna vaja v pevski dvorani Glasbene Matice. Note naj arhiviraj pri sebi. Pridite prav vsi pevci in točno, ker imamo časa le poldrugo uro. — Uprava Hubadove župe JPS.

— Prenosišča med slavnostnimi dnevi. Stanovanjski urad na glavnem kolodvoru rabi nujno med slavnostnimi dnevi več sob, ker bo naval tujecev ogromen. Sobe je pripravi stanovanjskemu uradu od 7. zjutraj do polnoči, telefon 2720.

— Oblastna zadruga slaščičarjev, medičarjev, voščinarjev in izdelovalcev kandit v Ljubljani bo imela svoj redni letni občni zbor dne 16. septembra ob 14. v dvorani hotela Mikšič, Kolodvorska ulica, nasproti glavnega kolodvora. Vabimo člane, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

— Državne meščanske šole v Ljubljani se sprejemajo učence in učence, ki žele vstopiti v prvi razred. Javiti se je treba v dopoldanskih urah pri ravnanstevu.

— Alpinski film »V kraljestvu Zlatoroga« se predvaja ob delavnikih ob 17. in 20. ob nedeljah in na praznik ob 15. in 21. uri. Vstopnice se rezervira telefonično med poslovanjem dnevnih blagajne, ki se nahaja v vestibulu hotela Union, na telef. št. 27—07. Blagajna posluje od 10. do 12. in od 15. dalje. Vstopnice je dvigniti najkasneje pol ure pred pričetkom vsake predstave. Cenjeno občinstvo se naproša, da se posluži predprodaje, da se prepreči naval na blagajno tik pred predstavo. Odbor.

— Opozorjamo na nocojšnjo operetno predstavo »Viljoča z Montmartra«, ki bo ob 20. uri v dramskem gledališču. »Viljoča

z Montmartra« je ena najboljših operet, kar jih je bilo v zadnjih sezonah na našem repertoarju. Glasba je Kalmanova, nadvse ljubezna in prijetna. Veljalo izredno znižane ljudske cene.

— Kupite vstopnice v predprodaji! Ponovno prosimo p. n. občinstvo, ki namerava posetiti gledališke predstave na prostem, to je v nedeljo popoldne ob pol 5. »Gorenjskega slavčka« v Tivoliju ali v ponedeljek zvečer ob 7. »Siehernika« pred nunsko cerkvijo in v torek popoldne ob pol 5. »Gorenjskega slavčka« v Tivoliju, da si kupi vstopnice v predprodaji. Cene so nizke in se vrši predprodaja v veži dramskega gledališča dnevno od 10. do pol 1. in od 3. do 5. popoldne. V netejš dopoldne ne bo predprodaje, pač pa popoldne od 3. dalje v Tivoliju in sicer pred stopnicami, ki peljejo na teraso hotela. Predprodaja za »Siehernika« bo v ponedeljek celo dopoldne in popoldne ob napovedanih urah v drami, za »Gorenjskega slavčka« pa v torek dopoldne od 10. do pol 1. ure v drami in od 3. dalje v Tivoliju.

— Slovenske narodne in umetne pesmi poje mogočen zbor Pevske zveze v torek popoldne ob pol 3. na Kongresnem trgu. Program obsega šest umetnih pesmi in pa 10 narodnih, ki so zbrane iz vseh slovenskih pokrajin. Kakor že javljeno, nastopi 113 zborov z nad 2400 pevci. Koncertne točke dirigirata g. prof. Bajuk in regens chori g. Gašparič. Pojo se mešani moški in ženski zbori. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni: cel dan v petek in soboto, dalje v ponedeljek, v torek pa od 8. do 12. ure, popoldne od 1. dalje pa bodo poslovali tri blagajne na Kongresnem trgu.

— Ustanovni občni zbor »Kmetске prosvete«. V soboto, 5. t. m. se vrši ob 20. uri v dvorani ZKD v Ljubljani, Kongresni trg 1/III. ustanovni občni zbor »Kmetске prosvete«. Pripravljeni odbor posiva vse člane in tovariše, da se v čim večjem številu udeležijo občnega zbora. Ta poziv velja tudi kot osebno vabilo.

— Vpisovanje na dr. konservatorij v Ljubljani se vrši še današnji dan od 9.—12. in od 15.—17. ure. V petek in soboto so sprejemi izpiti in sicer ob 10. in ob 15. uri. V jerni izpiti in sicer ob 10. in ob 15. uri. V jerni izpiti in sicer ob 10. in ob 15. uri. V jerni izpiti in sicer ob 10. in ob 15. uri.

— Šola Glasbene Matice Ljubljanske vpisuje stare in nove gojenice še danes in jutri. V soboto popoldne je še razdelitev učencev k učiteljem in določitve provizoričnega urnika. Zato naj se zbero vsi gojenice šole Glasbene Matice v soboto popoldne v pevski dvorani in sicer ob 15. uri učenci klavirja, ob 16. uri učenci violine in ob pol 17. uri učenci ostalih instrumentov, da svedo dodelitve k učiteljem in provizoričnemu urniku, ki se kolikor je le mogoče sporazumno določi.

— Pevski zbor Glasbene Matice ima drevl ob 20. uri in pol vajo mešanega zbora. Nujno zadržani naj se opravičijo. Kdor se od lanskih pevcev ne zgleda v teh dnevih, ne bo mogel sodelovati v jubilejnem letu. Odbor.

Iz Celja

— Vsi udeleženci slavnosti v Ljubljani, ki potujejo iz Celja in drugih krajev, se opozarjajo, da nabavijo vozne karte že v predprodaji, da ne bo nepotrebnega navala pri železniških postajah blagajnah zadnja dva dneva. Vozovnice se dobe že od danes dalje.

— Stanovanjska hiša Pokojalskega svede je dokončana do vrha in so v stavbi tudi že vsa instalacijska dela melone dovršena. Tudi stropniška bodo v najkrajšem času dovršena, med tam pa se je že pričelo z ometavanjem notranjih sten in z drugimi deli. Stanovanja so prav lepa, dovolj prostorna in zračna. Stranke se bodo vesile v poslopje predvidoma že s 1. decembrom.

— Tujskoprometna statistika v avgustu. Celje je obiskalo v preteklem mesecu skupno 1301 tujec in sicer je bilo po narodnosti: 944 Jugoslovancev, 222 Avstrijcev, 51 Čehoslovancev, 30 Nemcev, 22 Italijanov, 8 Madžarov, po 6 Amerikancev in Poljakov, 5 Rusov, 4 Francozi in po 1 Danec, Perzijec in Šved. Po poklicu pa je bilo: 326 trgovskih potnikov, 221 delavcev, 182 inženirjev, 92 dijakov, 88 obrtnikov, 72 uradnikov, 51 zdravnikov in 22 odvetnikov, dočim je bilo 47 oseb brez poklica.

— Velik lovski praznik v Logarski dolini. Prihodno nedeljo 6. t. m. se zbera lovci iz vsega spodnjega dela bivše mariborske oblasti v Logarski dolini, kjer bo priredil tamkajšnji posestnik in hotelir Plesnik veliko lovsko veselico. Vabljeno so vsi lovci brez razlike in lahko tudi vsak popolnoma prost in brezplačno lovi. Eventualni plen obdrži vsak srečen strellec sam.

— Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice bo imelo svoj sešatek v soboto 5. septembra popoldne ob 16. v Celjskem domu. Pričakuje se obilna udeležba.

— Otrčke NOBANKE zdom KLUČ. Najbolje, najtrajneje, zato najceneje!

Kako se bomo vozili v Ljubljano

Važna navodila udeležencem odkritja spomenika kralju Petru glede vožnje po železnih

Kakor smo že ponovno objavili, naj se občinstvo kolikor mogoče poslužuje vlakov, ki bodo posebej odredeni za prevoz udeležencev dne 5. in 6. septembra v Ljubljano. Neizvedljivo je, da bi se vsakdo mogel peljati ob času, kakor bi si želel. Ogromno število prijavljenih udeležencev stavlja železniški upravi težko vprašanje pravičnega in rednega prevoza, ki se more rešiti le z razumnim sodelovanjem vseh udeležencev samih. Zato ponovno pozivamo vse, da se ravnajo po naslednjih navodilih in jih točno vpoštevajo, da ne pride do neljubih in nikomur koristnih motenj.

Dolenjska

z vlakom št. 9214, ki odide iz Karlovca ob 3.10, se vozijo vsi udeleženci iz krajev ob progi Karlovac-Birč na vas vključno. Na ta vlak imajo tudi zvezo udeleženci iz postaje Straža-Toplice, in sicer z vlakom, ki odhaja iz Straže-Toplice ob 5.22; istotako udeleženci iz krajev ob progi St. Janž-Mirna vključno, in sicer z vlakom, ki odhaja iz St. Janža ob 5.06.

Udeleženci iz krajev ob progi Novo mesto-Lavrica potujejo z vlakom, ki odide iz Novega mesta 6. septembra ob 4.25.

Udeleženci iz Novega mesta in okolice se vozijo z vlakom, ki bo vozil kakšnih 15 minut za vlakom, ki odide iz Novega mesta isti dan ob 4.25, torej ob 4.40. Opozorjamo, da se udeleženci, ki bodo vstopali na postaji Novo mesto, točno ravnajo po navodilih tamkajšnjih železniških uslužbencev.

Udeleženci iz krajev ob progi Kočevje-Predolje vključno potujejo z vlakom, ki odide iz Kočevja 6. septembra ob 6.42. Udeleženci, ki vstopijo na postaji Kočevje, potujejo z vlakom, ki odhaja kakšnih 20 minut za prvim vlakom.

Gorenjska

Udeleženci iz krajev ob progi Rateče-Planica-Hruška vključno, odpotujejo z vlakom, ki odide iz Rateč-Planice 6. septembra ob 5.08 in imajo na Jesenicah zvezo na vlak, ki odpelje tamkaj ob 6.07. S tem vlakom potujejo tudi udeleženci iz krajev ob progi Jesenice-Sv. Jošt vključno.

Udeleženci iz krajev ob progi Bistrica-Boh. jezero - Dobrava - Vintgar potujejo z vlakom, ki odhaja iz Bistrice-Boh. jezero 6. septembra ob 5. V ta vlak vstopijo tudi vsi oni, ki bodo vstopali na sami postaji Jesenice.

Udeleženci iz krajev ob progi Tržič-Naklo-Kranj-Vizmarje vstopijo v vlak, ki bo odpeljal iz Tržiča 6. septembra ob 5.18 odnosno iz Kranja ob 6.15.

Udeleženci iz krajev ob progi Kamnik-Jezica potujejo z vlakoma, ki odpeljeta iz Kamnika ob 5.45 in 6.32.

Notranjska

Udeleženci iz krajev ob progi Rakek-Notranje gorice odpotujejo z vlakom, ki odpelje iz Rakeka 6. septembra ob 6.

Udeleženci iz krajev ob progi Vrhnika-Brezovica odpotujejo z vlakom, ki odpelje iz Vrhnike 6. septembra ob 6.12.

Štajerska

Udeleženci iz krajev ob progi Dolnja Lendava-Kristanovec odpotujejo že dne 5. septembra z vlakom, ki odpelje iz Dolnje Lendave ob 14.04 ter imajo v Čakovcu zvezo na vlak z odhodom ob 15.10, ki prispe na Pragersko ob 17.05 in ima od tu zvezo na vlak za Ljubljano z odhodom ob 18.02.

Udeleženci iz krajev ob progi Zreče z vlakom, ki odpelje iz Zreče dne 5. septembra ob 14.51 ter imajo v Poljčanah ob 18.27 zvezo na vlak za Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi Krapina-Grobelno odpotujejo z vlakom, ki odpelje iz Krapine dne 5. septembra ob 16.14 odnosno Rogatica ob 17.20 in imajo na Grobelnem zvezo na vlak, ki odpelje ob 18.55 v Ljubljano.

Udeleženci iz Slovenske Bistrice (mesto) imajo zadnjo direktno zvezo z vlakom, ki odpelje iz Slov. Bistrice-mesto 5. septembra ob 16.47.

Udeleženci iz krajev ob progi Selo pri Velenju-St. Janž pri Dravogradu odpotujejo dne 5. septembra z vlakom, ki odhaja iz St. Janža pri Dravogradu ob 15.30, tako da imajo v Celju ob 19.27 zvezo za Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi Prevalje-Limbuš odpotujejo že 5. septembra z vlakom iz Prevalje ob 19.04, s katerim imajo v Mariboru ob 21.50 zvezo na vlak za Ljubljano, kamor pripejo ob 3.06 dne 6. septembra.

Udeleženci iz krajev ob progi Kotoriba-Cirkovce se vozijo z vlakom, ki odpelje iz Kotoribe 5. septembra ob 18. in imajo na Pragerskem ob 22.27 zvezo na vlak v Ljubljano, kamor pripejo ob 3.06 dne 6. septembra.

Udeleženci iz krajev ob progi Hodoš-Murska Sobota-Ormož se vozijo z vlakom, ki odpelje dne 5. septembra ob 16.50 iz Murske Sobotе, tako da pripejo v Ljubljano 6. septembra ob 3.06.

Udeleženci iz krajev ob progi Gornja Radgona-Kriševci odidejo dne 5. septembra z vlakom ob 18.28 iz Gornje Radgone in imajo v Ljutomeru priključek na prej omenjeni direktni vlak iz Murske Sobotе v Ljubljano.

Udeleženci iz krajev ob progi St. Ilj-Pecina potujejo z vlakom, ki odpelje iz St. Ilje dne 5. septembra ob 20.10, tako da se vozijo iz Maribora dalje z vlakom, ki odpelje tamkaj ob 22.50 in prispe v Ljubljano 6. septembra ob 3.09.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Maribor, se vozijo s posebnimi vlakoma, ki odpeljeta iz Maribora, glavni kolodvor dne 6. septembra, prvi ob 1.40, drugi ob 2. zjutraj. Udeleženci iz krajev ob progi Hoče-Store vstopajo v prej omenjeni drugi posebni vlak iz Maribora ob 2.

Udeleženci iz krajev ob progi Velenje-Celje-Litko-Rimake toplice potujejo s posebnim vlakom, ki odhaja iz Velenja dne 5. septembra ob 23. iz Laškega dne 6. septembra ob 2.03 in iz Rimske toplice ob 2.10 ter pripe v Ljubljano ob 4.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Celje, odpotujejo 6. septembra s posebnim vlakom ob 4.15 in prispejo v Ljubljano ob 6.20.

Udeleženci iz krajev ob progi Zagreb-Zidani most potujejo z vlakom, ki odhaja iz Zagreba ob 0.10 odnosno s kasnejšim posebnim vlakom z odhodom iz Brežice ob 4.20.

Udeleženci, ki vstopajo na sami postaji Trbovlje, se odpeljejo dne 6. septembra s posebnim vlakom ob 5.40, tako da bodo ob 7. v Ljubljani.

Udeleženci iz krajev ob progi Zidani most-Zalog, izvenšči Trbovlje, potujejo z vlakom, ki odhaja iz Zidanega mosta ob 5.37.

Okusna in zdrava je Kolinska kava!

Povratek iz Ljubljane

6. septembra

1. Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana - Novo mesto - Karlovac - Trebnje-St. Janž z vlakom ob 16.15.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana - Novo mesto - Karlovac - Trebnje - St. Janž in Novo mesto - Straža - Toplice z vlakom ob 18.55.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana-Grosuplje - Kočevje z vlakom ob 19.40 in 22.20.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana - Novo mesto - Karlovac z vlakom ob 22.40, ki ima v Novem mestu ob 3.20 nadaljnjo zvezo za Karlovac.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana-Jesenice - Kranjska gora - Kranj - Tržič ob 15.35.

Ljubljana - Kranj ob 17.27.

Ljubljana - Jesenice - Kranjska gora - Boh. Bistrica - Kranj - Tržič ob 18.50 in 19.40.

Ljubljana - Jesenice - Kranjska gora ob 22.30.

Ljubljana - Kranj - Tržič ob 22.43.

Ljubljana - Kamnik ob 18.25 in 22.14.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana - Rakek potujejo ob 18.32 in 23.07.

Ljubljana - Vrhnika pa ob 22.20.

Udeleženci iz krajev ob progi Ljubljana - Zidani most potujejo ob 17.30.

Ljubljana - Celje - Velenje - Grobelno-Rogatec ob 18.

Ljubljana - Zidani most - Zagreb gl. kol. ob 18.30.

Ljubljana gl. kol. - Celje ob 22.

Ljubljana gl. kol. - Zidani most - Zagreb gl. kol. ob 22.25.

Ljubljana gl. kol. - Maribor ob 23.

Ljubljana gl. kol. - Zidani most - Zagreb - Pragersko - Čakovec - Ormož - Murska Sobota - Ljutomer - Gornja Radgona in Maribor gl. kol. z vlakom ob 0.03.

V ponedeljek, 7. septembra, bo vozil na progi Ljubljana - Jesenice poseben vlak z odhodom iz Ljubljane ob 23. V torek pa bodo vozili zvečer iz Ljubljane v vse smeri posebni vlaki, ki bodo še naknadno objavljeni.

K

Emile Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

— Imenitno, se vsaj dolgočasila ne bova.

In ne da bi čakal na lakajev odgovora je Mascarot odprl vrata v veliko sobo, kjer je imel Van Klopen čakalnico, in potisnil v njo Paula. Salon je Paula tako presenetil, da je v zadregi obstal. Toda Mascarot ga je prijel pod roko, ga posadil na divan in mu zašepetal na uho:

— Držite se dobro, tristo vragov! Tamle sedi bogata nevesta. Na desno, pri oknu.

Paul se je ozrl tja in zagledal je mlado dekle, sedečo s komornico. Ni bila tako lepa, kakor je trdil Mascarot, toda v njeni lepoti je bilo nekaj svežega, čudovitega. Bila je drobna, dražestna, na videz slabotna in zelo zagorela. Njene poteze sicer niso bile pravilne, pač so se pa lesketali njeni črni lasje. Oči je imela temno modre.

Njene oči so se srečale in oba sta se zdržala kot da ju je prešinila električna iskra. Paul je očaran napremično obstal. Zadrege mladega dekleta je bila pa tako velika, da je naglo okrenila glavo, boječ se, da bi kdo ne opazil, kako je zardela.

Toda nikomur ni prišlo na misel zanimati se za njo. Samo Mascarot je vse videl.

— No? — je vprašal svojega varovanca.

— Prekrasna! — je odgovoril Paul. — In milijonarka povrh, — je pripomnil posredovalec.

— Človek bi se zaljubil v njo, četudi bi ne imela niti beliča.

Mascarot je smatral za potrebno opozoriti se na očala.

— Zdaj te pa imam, fant! — si je mislil zadovoljno.

— Ali hočete vedeti njeno ime? — je zašepetal.

— Oh, povejte mi ga, prosim!

— Flavija.

Ta čas so se odprla vrata in pojavil se je Van Klopen osebo v vsej svoji slavi. Cim je zagledal Mascarota, je razprostrl roke in mu hitel naproti.

— Ah, vi ste, dragi gospod! In puste vas tu čakati? — je dejal priliznjeno. V salonu se je zaslišalo tiho šepetanje.

— Izvolite v moj kabinet. Je prišel tale gospod z vami? Dobro. Izvolite vstopiti, gospoda.

Med živahnim kramljanjem je vlekkel za seboj Mascarota in njegovega varovanca.

Odvedel je časti vrednega lastnika posredovalnice k oknu, kjer sta se začela zelo tiho pogovarjati. Vmes sta se pa glasno smejala. Ker ni slišal niti besedice, se je Paul oziral po sobi, ki jo je bil proglasil Van Klopen ponosno za svoj kabinet. Nikjer ni opazil pisarnih potrebščin, temveč samo škarje, metre,

25

ravnala, kup vzorcev in v ozadju šest figur.

Ni bil pa še vsega pregledal, ko sta se Mascarot in Van Klopen že vrnila od okna.

— Samo čas zapravljamo, — je dejal Mascarot. — Rad bi pogledal v knjige, pa je v salonu preveč ljudi.

— Če vas moti samo to, — je pripomnil krojač brezskrbno, — bo takoj vse v redu. Izvolite malo počakati!

Odšel je in kmalu se je zaslišal njegov glas:

— Ves nesrečen sem, mile moje dame. Baš imam važno posvetovanje s trgovcem, ki mi dobavlja blago; seveda je posvetovanje v vašem interesu, ker pa ne vem, kako dolgo bo trajalo...

— Pa počakajmo, — so odgovorile kljentke v en glas.

Van Klopen se je vrnil ves žareč in dejal je ponosno:

— Te bodo čakale Van Klopena do noči.

Mascarot je pritrdil, krojač je pa privlekel iz omare veliko poslovo knjigo.

— Kupčije še nikoli niso bile tako dobre, — se je oglašil zopet Van Klopen.

— Seveda, sredi glavne sezone smo.

Krojač je listal po knjigi in prečital nekaj računov, ki pa Mascarota niso zanimali. Van Klopen je nadaljeval:

— 6. februarja, veliko naravnost groiće de Mussidan za njo. Obлека za njeno hčerko. Njen račun je zelo velik. Grof muče plačati, o tem me je že vnaprej obvestil.

— Dovolj, nadaljujte!

Van Klopen je načel na rob knjige: nekakšen kabalističen in odgovor na tajstveni Mascarotovi vaji.

— 7. februarja, prvo naročilo za gospodično Flavijo Martin-Rigalovo, novo kljencitko, nedvomno bankirjevo hčerko. Pri tem imenu se je Paul zdrzil, toda Mascarot se je delal, kakor da tega niti opazil ni.

— Dragi prijatelji, — je dejal krojaču resno. — To ime si dobro zapomnite. Naj se obrne to dekle na vas s kakršnokoli prošnjo, uslišite jo že vnaprej. In pa, izkazujte ji vse spoštovanje. V vašem salonu je, čim odideva, jo boste videli.

Krojaču se je na presenečenem obrazu poznalo, da Mascarot ne doli rad takih priporočil.

— Vse se bo zgodilo po vaši volji, gospod, — je odgovoril Van Klopen. — 8. februarja mi je bil predstavljen mlad gospod Gaston Gaudel; predstavil mi je draguljar Lupez. Njegov oče je bil zelo bogat in ko sin polnoleten, dobi ogromno dedščino. Ta fant me prosi, naj mu posodim petnajst ali dvajset tisoč frankov za neko mlado prijateljico.

Lastnik posredovalnice je zadržal smeh, ki mu je silil na usta. Izpod očal je opazoval svojega varovanca. Toda Paul se ni ganil. Ime Gaudela ni pomenilo zanj nič.

— Toda dama, — je nadaljeval krojač, — mi je bila včeraj predstavljena. Piše se Zora de Chantemille in priznati moram, da je izredno lepa.

Kaj bo z zlatim runom?

Po odstopu kralja Alfonza XIII. kot velemejstra je to visoko odlikovanje v nevarnosti

Španska republika začena kakor vse republike. Med drugimi reformami je tudi ona, ki odpravlja vsa odlikovanja. Stara odlikovanja so torej odpravljena, nobenega dvoma pa ni, da uvede republika nova, kakor so jih uvedle doslej še vse republike, celo sovjetska Rusija. Ljudje so pač še vedno ljudje in časi, ko človeka ne bodo več cenili po tem, kar na njem visi, so še daleč za gorami. Francoz ljubi slavo, hoče pa da se mu pozna že na zunanji, je dejal Napoleon, ko je ustanovil red častne legije. Tudi francoska republika je bila odpravila vsa odlikovanja.

In tako je nastalo v Španiji vprašanje, kaj z Zlatim runom, čigar velemejster je bil španski kralj. Ali je z odlokom republikanske vlade ta red odpravljen ali je še ostal v veljavi? Alfonso XIII. je bil po Karlu Habsburškem zadnji, ki je mogel podeliti to visoko odlikovanje. Španska in avstrijska veja Habsburžanov sta se potegovali za pravico velemejstra Zlatega runa, nekoliko najvišjega odlikovanja avstro-ogrske monarhije, in ker se nista mogli sporazumeti, je bilo sklenjeno, da bosta španski kralj in avstrijski cesar velemejstra in da bosta oba podeljevala to visoko odlikovanje. Izhod iz položaja je bil nekoliko čuden, toda pomagati se ni dalo. Kralj Alfonso je podelil odlikovanje Zlatega runa

in imel je namen sklicati v Barcelono kapitulo Zlatega runa na zasedanje.

Red Zlatega runa so dobivali le redki ljudje in malo je bilo vitezov, ki so smeli nositi plašč iz pliša s hermelinom z zlatim jagenčkom na vratu. Navadni zemljani so bili od te časti izključeni, kajti red Zlatega runa je bil pridržan samo visokemu plemstvu. Če se ne obnovi monarhija obeh habsburških vej, pa ni več upanja niti na to parado. Nekateri belgijski plemiči so prišli takoj s predlogom, da bi prevzel po španskem kralju pravico podeljevali Zlato runo belgijski kralji. To pa ne bo šlo, kajti že po vojni, ko je Belgija reklamirala z Dunaja zaklad in arhiv Zlatega runa in zahtevala, naj dobi belgijski kralj pravico podeljevali to odlikovanje, je mednarodna komisija pravnikov izjavila, da to pod nobenim pogojem ne gre. Odlikovanje je suvereno in vezano na osebo.

Red Zlatega runa je ustanovil burgundski vojvoda Filip Dobri leta 1429. v mestu Brügge, pravni sedež reda je pa ostal v Dijonu, torej v centru Burgundske in sicer v kapelici vojvodske palače, kjer so bili pripravljani naslanjaji za viteze, ki jih je bilo 30. V kapelici so še zdaj ostanki patrona reda sv. Andreja. Po smrti Karla V. je bil red razdeljen, nastala sta prav za prav dva. eden je bil v Avstriji, drugi pa v Španiji. Habsburžanom ga je prinesla kot

nekakšno doto hčerka burgundskega vojvode Karla Smelega, po čigar smrti je vojvodstvo propadlo, kajti Ludvik XI. je združil Francijo in postal tudi vladar Burgundske. Karlova hči, ki je prišla tako ob prestol in ob vse pravice, se je pa navzlic temu smatrala za dedinjo Zlatega runa in njen mož Maksimilijan se je tebi nič meni nič proglasil za velemejstra. Zdaj bo menda te komedije konec.

Klub molčečih

Anglija je dežela klubov, ki jih je največ v Londonu. Nobenega čudaštva ni, ki bi se ga ljudje v Londonu ne oprijeli. Čim se pa začno ogrevati za to ali ono čudaštvo, si takoj ustanove klub, da lahko z večjim uspehom nastopajo in silijo v javnost. Že večkrat smo pročali o čudnih klubih, ki jih ustanavljajo Angleži in ki se zde nam v najboljšem primeru smešni. Med najoriginalnejše londonske klube pa spada nedvomno klub molčečih.

Kako znajo Angleži molčati, se je pokazalo nedavno pri dramatični epizodi, ki se je odigrala v tem klubu. Ko je bil nekega večera klub zbran, je vdrva v njegove prostore tolpa apašev, oboroženih z revolverji, in prisilila vse člane kluba, da so dvignili roke in si pusili pobrati ves denar. Po odhodu tovažev je vstal samo en član kluba, da je stopil k oknu in poklical policijo, ki je nekaj apašev res polovila. Toda dotični član, ki je poklical na pomoč policijo, je že vnaprej vedel, da ga bo zadela kazen. Bil je namreč takoj izključen iz kluba z motivacijo, da je kršil pravila.

Tajna genovskega pristanišča

Zagonetna tragedija pariške modistke Caravagniezove, o kateri smo že včeraj poročali, še vedno vznemirja francosko in italijansko javnost. Modistka se je odpravila 19. avgusta s svojim zaročencem Alanom Sabouraudom iz Monaca. Od dneva njenega odhoda je izginila vsaka sled za njima, modistko so našli v torek v genovskem pristanišču v čolnu mrtvo, Sabourauda pa še niso našli. Prvotno so mislili, da gre za skupni samomor ali pa da so morski roparji dekleta umorili, njene zaročenca pa odpeljali. Zdaj se pa je pojavila nova verzija, po kateri naj bi bil padel Sabouraud v silnem viharju, ki je divjal na morju zadnje dni, v morje in utonil. Njegova zaročenka je ostala v čolnu in morda se je namenoma dolgo zadržala na kraju, kjer je njen zaročenec utonil, da bi ga rešila. Ko je pa omagala, jo je morda v silnem razburjenju zadela srčna kap in obležala.

la je v čolnu mrtva. Ni niti izključeno, da je umrla od lakote.

Čoln so našli težko poškodovan, jadra so bila vsa raztrgana. Sledov krvi ni bilo nikjer. S tem je pojasnjeno, da je nastala luknjica na dekličinem vratu slučajno, ko je zadelo truplo med guganjem čolna na valovih ob oster predmet, morda trsko ali žebelj. Dekle je bilo privezano zadaj k čolnu, kar bi se dalo pojasniti na ta način, da so valovi pogoltnili njenega spremljevalca, ona se je pa privezala k čolnu in blodila po morju do smrti.

Ameriški Kürten

Iz Clarksburga v zapadni Virginiji poročajo o bestialnem umoru vdove Aste Eichel in njenih treh otrok. Vse pa kaže, da to ni edini umor, ki ga ima na vesti ženin umorjene Powers. Policija je namreč našla na njegovem domu obleko, nakit in druge stvari, izvirajoče od raznih žensk. Powers je bil ženitovanjski posredovalec in njegovo delovanje spominja v marsičem na düsseldorfskega vampirja. Vse kaže, da je umoril več vnanj zaljubljenih žensk in se polastil njihovega imetja. Številnih umorov je bil osumljen takoj, čim so ga po umoru vdove Eichelove aretirali. Prvotno je druge zločine tajil, ko ga je pa policija trdo prišla, je priznal, da je umoril še eno žensko.

Poizvedovalni sodnik si je pomagal z zvijačo. Pri zločincu so našli kot rečeno dele oblek, nakit in razne druge ženske reči, kar priča, da ima na vesti še več žrtv. Preiskovalni sodnik mu je pa dejal, da so že našli truplo njegove pete žrtve. In Powers je mirno izjavil: »Da, umoril sem jo, ne spominjam se pa več njenega imena. Vem samo, da je prišla z zapada. Sicer pa nima smisla iskati trupla, kajti na mojem posestvu ni nobeno zakopano«.

Slika je hotel ukrasti

V draždanski galeriji slik je bila izvršena v torek drzna tatvina. V galerijo je prišel 30-letni mož, ki je v nepopaženem trenutku izrezal iz okvira doprni portret deklice, delo slikarja grofa Pietra Rotarija. Nekaj minut po tatvini je topil v kabinet paznik. Ko je opazil, da je okvir slike prazen, je alarmiral stražo. Takoj so zaprli vsa vrata in v umivalnici so tatu zasledili. Slika je imel skrito pod pelerino. Ko so ga hoteli aretirati, je vrgel sliko in pelerino uradniku galerije pred noge in zakričal: »Proč, ali vas pa zabodem!«.

V naslednjem hipu je odprl okno in skočil poldrugi meter globoko na prizidek galerije. Pazniki so skočili za njim, toda mož je mahal okrog sebe z bodalom tako srdito, da se mu niso upali približati. Končno se je pa le posrečilo prijeti ga. Izkazalo se je, da gre za pisatelja Grupa iz Essena. Slika, ki jo je hotel ukrasti, izvira iz 18. stoletja.

Danes premiera operete

prepojene z veselimi dunajskim humorjem, sladkim petjem in čarobno, omamljivo muziko Roberta Stolza

VESELA DUNAJSKA DEKLETA

ki jih pripetlje k nam Vaš oboževani ljubljeneec

WILLY FORST

in njegovi partnerji, lepa

Lee Parry, Paul Hörbiger, Oskar Sina

Predstave ob 4. pol 8. in 9 1/2 zvečer. Krasen dopolnilni spored!

Predprodaja od 11. do pol 13. ure!

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Turisti, lovci, smučarji

vedno bolj zahtevajo samo kvalitetne čevlje. Na višku so danes v kvaliteti in izdelavi

„Karo“ gojzerji

Zahtevajte cenik od Karo-industrije Maribor, Koroška cesta šte. 19.

Za vse večje kraje oddamo komisijsko ali samoprodajo.

Večja množina makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. Najmanjši oglas 5.—

LEPA SEPARIRANA SOBA
se takoj odda. Valentin Koch, Slomškova 6. 2469

POSESTVO
24 ha — njive, travniki, sadni vrt, gozdi, s hišo in gospodarskimi poslopji ter milin s kovačnico, vse v dobrem stanju, pod ugodnimi pogoji prodam. Pojasnila daje M. Vavtikar, Sv. Katarina št. 27, pošta Trbovlje. II. 2473

»PRIVATNA NASTAVA«
(privaten pouk) prej šola Hajdukovič, pripravlja za vse razrede gimnazije. — Penzija. Pisati: Beograd, Njeguševa 29. 2472

SUHO STANOVANJE
treh sob, kuhinje, parket, vodovod, elektrika, pralnica itd., poleg tramvaja oddam za 1000 Din z oktobrom. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 2476

Klavirji! Pianini!
Svetovnih znamk kupite po globoko znižanih cenah pri MUSICA, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 46. — Najceneje izposojuje, popravlja in ugašuje!

GORAZDOV UČNI ZAVOD
Pouk stenografije in strojeписа ter potrebnih merkantilnih predmetov po najnovejši in najuspešnejši metodi. — Pričel 1. 2. in 3. septembra od 9. do 12. ure dopoldne, Nunska ulica 19, priliječe. — Pisemne prijave do 14. septembra pod naslovom J. Gorazd, Bled 2, Vila Rodica. 2443

MESARSKEGA VAJENCA
močnega in zdravega, poštenih staršev, sprejme takoj Blaž Jeglič, mesar in prekaževalec v Trzinu. 2471

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja
lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska c. 6.

BUKOVA DEVA
TRBOVELJSKI
PREMOG

pri tč.
»KURIVO«
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33 (na Balkanu)
Telefon 34—34

Stavbni les

(trami in deske) globoko pod lastno ceno — dobavlja

FRAN ŠUŠTAR, Ljubljana. Telefon 2424

Dospel je znanstveni in najboljši HIROMANT in GRAFOLOG

ki točno prečita vsakemu iz dani preteklost, sedanjost in prihodnost.

Sprejema vsaki dan od 9. do 12. in od 2. do 7. v hiši Mestni trg št. 5, II. nadstr. V Ljubljani ostane samo malo časa.

MODROCE vrhne la afrik, močno blago & Din 240.—

zločljive postelje, posteljne odeje, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever

LJUBLJANA, Marijin trg št. 2

Mlad, konkurence zmožen in podjeten mojster

ALBERT CERNE V ZGORNJI SISKI

je pri novi remizi odprl delavnico za mizarstvo vseh strok, opremljeno z najmodernejšimi stroji. Vsa naročila od najmanjših do največjih izvršuje v najkrajšem času po reklamiranih cenah in dostavlja blago na dom, zlasti pa razume želje in zahteve nevest in ženinov.

POSETNIKOM VELESEJMA!

Prva paro-brzolikalnica JOSIP BOC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 6 (vis-a-vis hotela Štrukelej)

Edina v Ljubljani, ki Vam po par minutnem čakanju v posebnem prostoru nudi specielno zlikano obleko.

Ob priliki velesejma in kraljevega tedna odprto tudi ob nedeljah dopoldne.

Razglas

Kmetijska družba razpisuje

oddajo stavbnih del

za svoje skladišče ob Salendrovi ulici. Ponudniki dobijo potrebne podatke v družbeni pisarni na Novem trgu št. 3 med običajnimi uradnimi urami. Po nudi je oddati v ponedeljek 7. t. m. do 17. ure.